

จากแมลงเม่าเล่นไฟ... สู้ปลวกมหันตภัยร้ายของบ้าน

รู้จักปลวก รู้จักวิธีกำจัดปลวกทั้งรัง

“แมลงเม่าบินเข้ากองไฟ” เป็นสำนวนไทยโบราณที่คุ้นเคยกันดี หมายถึง ผู้ที่หลงแสงสีสวยงามเฝ้าฝันโดยไม่พิจารณาถึงอันตรายที่ซ่อนอยู่ให้รอบคอบอาจจะนำตัวเองให้เข้าไปติดกับโดยไม่รู้ตัว แต่จะมีใครสักกี่คนที่รู้ว่า “แมลงเม่าเล่นไฟ” นั้นเป็นสัญญาณบอกว่า “ปลวก” ที่เป็นศัตรูร้ายของบ้าน กำลังหาทางบุกรุกเข้าทำลายโครงสร้างบ้านเรือนของคุณ

“แมลงเม่า” คือปลวกหนุ่ม-สาวที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ที่บินออกจากรังมาหาคู่ ส่วนใหญ่แมลงเม่าจะบินออกจากรังในตอนพลบค่ำเป็นฝูงใหญ่เพื่อเล่นไฟ จากนั้นจะทิ้งตัวลงสู่พื้นดิน สลัดปีกแล้วจับคู่โดยตัวเมียจะเดินนำหน้ามีตัวผู้เดินตามหลังใช้ปากคาบปล้องสุดท้ายของตัวเมียไปฝังตัวตามรอยแตกของไม้หรือมุดลงสู่ใต้พื้นดินเพื่อผสมพันธุ์ ทำรังและวางไข่ กลายเป็นอาณาจักรของราชาและราชินีปลวกคู่ใหม่ที่จะให้กำเนิดประชากรปลวกนับแสนนับล้านตัว

ปลวก ที่จัดว่าเป็นศัตรูร้ายสำหรับบ้านเรือนก็คือ ปลวกใต้ดิน ซึ่งถือเป็นศัตรูที่ทำความเสียหายให้กับโครงสร้างบ้านมากที่สุด ปลวกพวกนี้จะสร้างอาณาจักรอยู่ใต้ดิน และใช้ท่อทางเดินซึ่งประกอบด้วยเม็ดดิน เศษไม้และน้ำลาย ลักษณะเป็นท่อดินขนาดไม่เกิน1ซม.ไปยังแหล่งอาหารตามโครงสร้างบ้านส่วนที่เป็นไม้และส่วนอื่นๆที่มีไม้เป็นองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีความชื้นสูงหรือเปียกสpong เช่น ห้องใต้บันได ห้องเก็บของ วงกบ ขอบบัว และฝ้าเพดาน เป็นต้น

เนื้อไม้ประกอบด้วยเซลลูโลส (Cellulose) ที่เป็นอาหารอันโอชะของปลวกเป็นองค์ประกอบหลัก ฉะนั้นจะว่าไปแล้วไม้เพียงแต่ไม้เท่านั้นที่จะถูกปลวกกัดทำลายเป็นอาหาร แต่ยั้งรวมไปถึงอะไรต่อมิอะไรก็แล้วแต่ที่มีเซลลูโลสเป็นองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็น กระดาษ ผ้า หนังสือ พรม หนังสือ ฯลฯ ก็ล้วนเป็นอาหารอันโอชะของปลวกด้วยกันทั้งสิ้น และหากบ้านคุณมีเศษสิ่งของเหล่านั้นเก็บสะสมเอาไว้โดยไม่ได้รับการเหลียวแลก็จะกลายเป็นอาหารที่ดึงดูดให้ปลวกเข้ามารุกรานบ้านคุณได้ ด้วยเหตุนี้คุณจึงต้องหมั่นจัดเก็บและทำความสะอาดสิ่งของต่างๆที่เป็นอาหารของปลวกให้อยู่ในสภาพที่ดี อะไรที่ไม่ใช้หรือไม่เกิดประโยชน์แล้วก็ควรทิ้งหรือทำลายเสียให้หมด

เมื่อกล่าวถึงการป้องกันและกำจัดปลวก โดยทั่วไปผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและโครงการบ้านต่างๆ มักจะใช้บริการของบริษัทกำจัดปลวก ในการวางระบบท่อ หรือทำการพ่นสารเคมีเพื่อกำจัดปลวก วิธีการดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดในลักษณะที่ไม่สามารถทำให้ประชากรปลวกทั้งรังได้รับสารกำจัดปลวกอย่างทั่วถึง จึงไม่สามารถลดปริมาณความเสียหายลงอย่างมีนัยสำคัญและไม่ได้ทำให้ปลวกหมดไป

ดังนั้นจึงได้มีการพัฒนาสารกำจัดปลวกกลุ่มใหม่ที่ไม่มียุทธวิธีไล่ปลวก [Non Repellent] ซึ่งมีสารฟิโพรนิล [fipronil] เป็นสารที่นิยมใช้กำจัดปลวกมากกว่าสารชนิดอื่นๆในกลุ่มใหม่นี้ด้วยกันขึ้น โดยกำหนดให้มีคุณสมบัติพิเศษซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยให้การกำจัดปลวกได้ผลดียิ่งขึ้น กำจัดปลวกได้หมดจดทั้งรังเมื่อใช้ตามวิธีที่กำหนด มีงานวิจัยมากมายที่แสดงให้เห็นคุณสมบัติของสารกลุ่มใหม่นี้ในการกำจัดปลวกให้หมดสิ้นไปทั้งรัง โดยผลการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพฟิโพรนิลกับสารในกลุ่มเดียวกันอีกหลายชนิด ผลปรากฏว่า ฟิโพรนิลทำให้ประชากรปลวกในรังเกิดปรากฏการณ์ตายต่อเนื่องได้ดีกว่าสารที่ใช้เปรียบเทียบอื่นๆทุกชนิดทำให้ประชากรปลวกในรังค่อยๆลดลง โดยต่อเนื่องและตายหมดทั้งรังในที่สุด ปรากฏการณ์ตายของปลวกที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นนั้นมีการเรียกขานกันโดยทั่วไปว่า “ตายยกรัง” (total elimination)

รูปแบบของผลิตภัณฑ์กำจัดปลวกที่มีสารฟิโพรนิลเป็นองค์ประกอบหลักที่ใช้กันทั่วไปในปัจจุบันมีด้วยกัน 3 ชนิด คือ 1.แบบน้ำยาราดพื้น โดยน้ำยาจะทำหน้าที่ซึมลงดินเพื่อเน้นกำจัดปลวกที่อยู่ใต้ดิน 2.แบบผง จะสามารถใช้กำจัดปลวกกับพื้นที่ที่ต้องการให้ปลอดจากความชื้น เช่น ภายในแผงสวิชท์ไฟฟ้า เบ้าเสียบสายไฟ ฯลฯ และ 3.ชนิดสเปรย์ฉีดในรูปของโฟม ซึ่งมีข้อดีที่แตกต่างกับรูปแบบอื่น คือ เนื้อโฟมจะสามารถขยายตัวซอกซอนลึกเข้าไปตามรอยแตกของพื้นหรือผนัง ช่องว่างภายในผนังสองชั้น และตามรอยต่อของพื้นและผนังที่น้ำยาหรือยาผงไม่สามารถซึมเข้าไปได้ถึง

สารฟิโพรนิล (fipronil) มีคุณสมบัติพิเศษที่สามารถชักนำให้เกิดการกำจัดปลวกในลักษณะตายแบบทั้งรังได้ เนื่องจากเป็นสารกำจัดปลวกที่มีกลิ่นน้อยมากถึงไม่มีกลิ่น จัดอยู่ในตระกูล”ไม่มียุทธวิธีไล่”ทำให้ปลวกไม่สามารถรับรู้ได้ว่าบริเวณที่ฉีดน้ำยากำจัดปลวกมีสารฟิโพรนิลอยู่ ปลวกจึงเดินเข้ามาในบริเวณที่มีการฉีดพ่นฟิโพรนิลและได้รับสารเคมีติดร่างกายไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่รู้ตัว โดยที่ปลวกเป็นแมลงสังคม มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ปลวกในรังทุกตัวไม่ได้ออกไปหาอาหารแต่จะได้รับอาหารจากปลวกงานที่มีหน้าที่ออกไปหาอาหารนอกรังและได้รับสารพิษติดมา พฤติกรรมการส่งต่ออาหารซึ่งกันและกัน และการสัมผัสหรือแตะกันของปลวกงานที่ได้รับสารพิษกับปลวกตัวอื่นๆในรัง ทำให้เกิดการสะสมของสารพิษในตัวปลวกทั้งรังค่อยๆเพิ่มปริมาณขึ้นจนในที่สุดก็จะตายหมดทั้งรัง หรืออาจกล่าวได้ว่า สารฟิโพรนิล (fipronil) ช่วยให้เรากำจัดปลวกได้แบบ”ตายยกรัง” และมีความปลอดภัยกว่าการใช้สารกำจัดแมลงในกลุ่มอื่น

ดูแลกำจัดปลวกเสียตั้งแต่วันนี้...ก่อนที่ปลวกจะกำจัดบ้านของคุณและต่อไปเรื่องปลวก ปลวก...ก็จะกลายเป็นเรื่องเล็กๆ

อ้างอิงบทความ

จารุณี วงศ์ข้าหลวง และ ขวัญชัย เจริญกรุง : 2551 ปลวก การป้องกันและกำจัด กรุงเทพมหานคร

ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรสยามการพิมพ์ ; A Field Evaluation of Fipronil Used for termite Control.

<https://www.pctonline.com>.